

Grzyby budowlane

Grzyby w budynkach, budowlach i małej architekturze, występujące na drewnianych, drewnopochodnych materiałach budowlanych (np. płytach wiorowych, płytach pilśniowych, sklejce) oraz mineralnych podłożach (murach, tynkach, płytach gipsowo-kartonowych), potocznie nazywane grzybami domowymi, należą w królestwie *Fungi* głównie do czterech gromad: grzybow podstawkowych (*Basidiomycota*), np. gnilica mozgowata, stroczek domowy itp., workowych (*Ascomycota*) z czuprynką kulistą, grzybow niedoskonałych (*Deuteromycota*), np. pleśnie z rodzaju: *Alternaria*, *Aspergillus* (kropidlak), *Cladosporium*, *Fusarium* (sierpik), *Geotrichum*, *Penicillium* (pędzlak), oraz sprzężniowych (*Zygomycota*) z pleśniami z rodzaju: *Mucor* (pleśniak), *Rhizopus* (rozłożek) itd. Drewno i materiały drewnopochodne są dla nich źródłem pokarmu. Powodując zmiany w budowie i składzie chemicznym, czyli tzw. rozkład (biały, brunatny lub szary), grzyby domowe obniżają wytrzymałość drewna i w konsekwencji trwałość obiektów. W sprzyjających warunkach rozprzestrzeniają się w obiektach budowlanych na znaczne odległości, doprowadzając do całkowitego ich zagrzybienia i zniszczenia. Cegła, beton i zaprawy, choć nie są dla nich źródłem pożywienia (pleśnie), pośrednio ulegają również procesom korozyjnym.

W budownictwie występuje kilkanaście gatunków grzybow domowych i innych grzybow rozkładających drewno użytkowe. Pod względem szkodliwości Ważny podzielił je na cztery grupy:

- grupę I stanowią najbardziej szkodliwe grzyby rozwijające się po infekcji, również na drewnie suchym, powodujące silny i szybki rozkład drewna na dużych powierzchniach. Do tej grupy zaliczamy strocza domowego;
- grupę II tworzą grzyby rozwijające się na drewnie o podwyższonej wilgotności, powodujące silny i szybki rozkład drewna na dużych powierzchniach. Do tej grupy należą: gnilica mozgowata, jamkowka pogięta i krowiak tykowaty;
- grupę III tworzą grzyby mniej szkodliwe dla budynków i budowli, ale bardzo szkodliwe dla obiektów w miejscach otwartych (mostów, słupów i małej architektury) charakteryzujące się występowaniem gniazdowym. Z tej grupy w budynkach występują: gmatwek dębowy, jamkowka rzędowa, niszczyca belkowa, niszczyca płotowa i twardziak łuskowaty. Do grupy III można zaliczyć także grzyby nadrzewne, które – jako groźne huby – infekują drzewa żywe w lesie, a po ścięciu i przetarciu surowca, w sprzyjających warunkach wilgotnościowych jako saprotroficzne ksylobionty (roztocza), rozkładają drewno budowlane. Są to np.: bocznik ostrygowaty, pniarek obrzeżony i żółciak siarkowy. Są nimi również grzyby infekujące drewno użytkowe niewłaściwie przygotowane do wbudowania w małą architekturę (np. zbyt wilgotne, mokre), niezabezpieczone lub źle impregnowane oraz niewłaściwie izolowane w pasie kotwienia w gruncie lub na jego styku. Do takich grzybow należą: drobnousszczak białokremowy, drobnousszczak jeleni, gęstoporek cynobrowy, gmatwica chropowata, łuskwiak ogniowy, łuskwiak topolowy, pochwiak jedwabnikowy, pomarańczowiec błyszczący, rozszczepka pospolita, skornik pomarszczony, skornik szorstki, smolucha świerkowa, stroczek leśny, włochatka jasna, wrośniak garbaty, wrośniak różnobarwny, wrośniak strefowany i wrośniak szorstki;
- grupę IV stanowią grzyby mało szkodliwe, powodujące powierzchniowy rozkład drewna, rozwijające się tylko przy dużej wilgotności, a w wypadku jej zmniejszenia, szybko obumierające. Do tej grupy zaliczamy: czuprynkę kulistą (grzyb rozkładu szarego), korowicę okazałą i powłoczniczka gładkiego